

Nr 130.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pensionsrätten för vissa mejerikonsulenter; given Stockholms slott den 28 februari 1936.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 28 februari 1936.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför efter gemensam beredning med chefen för jordbruksdepartementet:

Jag anhåller att för Kungl. Maj:t få anmäla fråga om delaktighet i statens pensionsanstalt för mejerikonsulenter, anställda hos mejeriernas riksförening.

Enligt kungörelsen den 31 oktober 1930 (nr 378) angående statsbidrag till avlönande av mejerikonsulenter kan hushållningssällskap eller sådan me-

Bihang till riksdagens protokoll 1936. 1 saml. Nr 130.

jerisammanslutning, som med hänsyn till sin verksamhet och organisation prövas vara därför lämplig, under vissa förutsättningar erhålla statsbidrag, utgående med visst belopp årligen för varje hos sällskapet eller sammanslutningen anställd mejerikonsulent. För närvarande åtnjutes bidrag enligt denna kungörelse för 13 konsulenter, samtliga anställda hos hushållningssällskapen.

Dessa konsulenter äga i egenskap av tjänstemän hos hushållningssällskapen pensionsrätt i statens pensionsanstalt enligt § 69 a) i anstaltens reglemente den 31 december 1919 (nr 878).

I ett den 5 november 1935 av *1933 års mjölk- och mejeritredning* avgivet betänkande med förslag till vissa åtgärder till mejerihanteringens befrämjande föreslogs bland annat, att de hos hushållningssällskapen anställda mejerikonsulenterna i stället skulle anställas hos svenska mejeriernas riksförening, att konsulenternas löneställning skulle förbättras, att statsbidragen i motsvarande mån skulle höjas, att konsulenternas antal skulle ökas från 13 till 14 samt att i samband med konsulenternas överförande till riksföreningen reglementet för statens pensionsanstalt skulle ändras i syfte att bibehålla dessa tjänstemän vid pensionsrätt i anstalten även efter övergången till anställning hos riksföreningen.

I ett efter remiss den 7 januari 1936 avgivet utlåtande över mjölk- och mejeritredningens betänkande anförde *statens pensionsanstalt* bland annat följande:

Betänkandet berör anstaltens verksamhetsområde huvudsakligen i vad angår mejerikonsulenternas föreslagna överflyttning från hushållningssällskapen till svenska mejeriernas riksförening och därav påkallade åtgärder till bevarande även efter överflyttningen av den pensionsrätt, dessa befattningshavare nu äga i pensionsanstalten såsom hushållningssällskapens tjänstemän. Då ifrågavarande, av rent organisatoriska skäl förestavade ombyte av huvudman icke eljest skulle medföra någon ändring av konsulenternas tjänstgöringsförhållanden, bör detsamma självfallet icke utgöra något hinder för pensionsrättens bibehållande eller eljest föranleda någon ändring i pensionsvillkoren. Någon annan åtgärd i pensionshänseende synes därför ej påkallad, än att till § 69 i reglementet för pensionsanstalten, vilken paragrafs senaste lydelse blivit fastställd genom kungörelse den 12 april 1935 (nr 144), göres ett tillägg, upptagande nämnda riksförening såsom huvudman för ifrågavarande befattningshavare.

Mejerikonsulenterna ifråga hava nu pensionsrätt under rubriken: »befattningshavare, anställda av hushållningssällskap» (§ 69:a), vilket sålunda innebär, att statsbidrag till avlöningen icke är något villkor för pensionsrätt. Denna pensionsrätt bör, så vitt pensionsanstalten kan finna, ej göras snävare efter överflyttningen. Pensionsrätten bör sålunda omfatta ej blott de mejerikonsulenter, som avlönas enligt kungörelsen den 31 oktober 1930 (nr 378), utan jämväl t. ex. en mejerikonsulentbefattning (för byggnads- och maskinteknik), som enligt betänkandet är sedan den 15 februari 1935 inrättad hos riksföreningen, och eventuellt tillkommande ytterligare befattningar av detta slag. Mejerikonsulentbefattningar, som avses i kungörelsen, äro redan genom dess föreskrifter reglerade för pensionsrätt. Villkoret för övriga konsulentbefattningars förenande med pensionsrätt bleve det eljest föreskrivna, att befattningarna särskilt regleras med godkännande av lantbruksstyrelsen.

Pensionsanstalten får sålunda föreslå, att till § 69 av dess reglemente fogas ett nytt moment e) av denna lydelse:

»e) hos svenska mejeriernas riksförening anställd mejerikonsulent».

Beträffande den ifrågasatta höjningen av mejerikonsulenternas avlöning torde böra erinras därom, att den pension, som grundas på den höjda avlöningen, väl bör anses såsom nyreglerad och sålunda icke förenas med pensionsförhöjning I enligt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280). Stadgandet i kungörelsen den 5 april 1935 (nr 96) angående pensionsförhöjning till f. d. mejerikonsulent är emellertid så avfattat, att pensionsförhöjning kan komma att utgå jämväl efter en ändring av avlöningen. Till förebyggande av en sådan sakernas ordning torde i samband med en blivande lönerreglering böra göras en ändring av föreskriften om pensionsförhöjning, förslagsvis av den innebörd, att pensionsförhöjning skall tillkomma f. d. mejerikonsulent, till vilkens avlöning statsbidrag utgått enligt ursprungliga lydelsen av kungörelsen den 31 oktober 1930 (nr 378) angående statsbidrag till avlönande av mejerikonsulenter.

Chefen för jordbruksdepartementet framlägger denna dag förslag om av- *Departements-*
låtande till riksdagen av proposition angående vissa åtgärder till befrämjande *chefen.*
av mejerihanteringen. Detta förslag innefattar en omorganisation av mejerikonsulentverksamheten i huvudsaklig överensstämmelse med mjölk- och mejeritredningens förslag. Någon förhöjning av konsulenternas lön med därav följande högre statsbidrag till avlönande av dessa tjänstemän skulle emellertid enligt förslaget icke äga rum. Beträffande frågan om konsulenternas ställning i pensionshänseende har chefen för jordbruksdepartementet anslutit sig till mjölk- och mejeritredningens uttalande, att det borde tillses att konsulenterna icke genom den ifrågasatta överflyttningen från hushållningssällskapen till svenska mejeriernas riksförening ginge förlustiga den pensionsrätt, som de såsom hushållningssällskapens befattningshavare för närvarande äro tillförsäkrade.

Då den föreslagna omorganisationen av mejerikonsulentverksamheten icke innebär någon ändring i konsulenternas tjänstgöringsförhållanden, anser även jag, att konsulenterna jämväl efter överflyttningen från hushållningssällskapens till riksföreningens tjänst böra vara delaktiga i pensionsanstalten.

I fråga om de villkor, som böra uppställas för medgivande till delaktighet i statens pensionsanstalt för mejerikonsulent hos riksföreningen, har jag emellertid såtillvida annan uppfattning än pensionsanstalten, att jag anser statsbidrag till avlöningen böra utgöra förutsättning för dessa befattningshavares pensionsrätt i anstalten. Av principiella skäl anser jag mig nämligen icke kunna tillstyrka en anordning, som skulle möjliggöra för en enskild huvudman av riksföreningens karaktär att utan statens medgivande vidtaga åtgärder, vilka kunna inverka på omfattningen av statens pensionsförpliktelser. Jag finner mig därför böra förorda, att delaktigheten i anstalten begränsas att avse hos svenska mejeriernas riksförening anställda mejerikonsulenter, till vilkas avlöning staten bidrager.

Den av pensionsanstalten föreslagna ändringen i den kungörelse den 5 april 1935 (nr 96), varigenom pensionsförhöjning tillerkänts vissa mejerikonsulenter, torde för närvarande icke vara erforderlig, då det av chefen för

jordbruksdepartementet förordade förslaget till omorganisation av mejerikonsulentverksamheten icke går ut på någon förändrad löneställning för konsulenterna.

Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan riksdagen fattat beslut i ärendet, vidtaga erforderliga ändringar i det för pensionsanstalten gällande reglementet. Ändringarna torde, med hänsyn till att omorganisationen avsetts skola äga rum från och med den 1 juli 1936, böra träda i kraft sistnämnda dag.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med vad jag här förordat, utfärda bestämmelser angående delaktighet i statens pensionsanstalt för vissa hos svenska mejeriernas riksförening anställda mejerikonsulenter.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Bernt Nilsson.